Обратна еволюция, или за доматения Робинзон

Новини | Наука | на 22.07.2025 04:00

Защо говорим за това?

Островите Галапагос са едно от най-интересните места на планетата. Неслучайно Чарлз Дарвин точно тук открива своята теория за еволюцията. Понеже са безкрайно далеч от всяка друга суша, Галапагоските острови са се развили различно. Тук са останали животни и растения, които са изчезнали в други части на света. Върху напечените скали растат кактусови гори. Хълмовете са обрасли с папрати и мъхове. Някога гигантските костенурки били толкова многобройни, че моряците кръстили островите на тях. Галапагоските костенурки живеят по 150 години, повече от всяко друго сухоземно животно. Освен това тук има и редки игуани. Сякаш еволюцията тук преминала по друг начин!

А днес точно на тези острови има любопитна новина за... еволюция на заден ход! Ти сигурно знаеш, че много от плодовете и зеленчуците, които обичаме да похапваме, някога не са изглеждали така. Нито са били такива на вкус. Човекът си е подбрал разни диви растения, които му били вкусни, и започнал да си ги отглежда така, както на него му харесвало. Така от дребни, бодливи и киселки плодчета ставали сочни, едри и сладки плодове.

Сигурно ще ти е любопитно да видиш как някогашните дини изобщо не са били червени, колко бодлива е била краставицата или колко тъничък и блед е бил морковът. Доматите пък са от една група с патладжаните, картофите и пипера. Те произвеждат алкалоиди, които придават горчив вкус (спомни си как патладжаните се посоляват и отцеждат, преди да се гответ - за да се махне горчилката). Горчивият вкус е нужен на тези растения, за да държат настрана неканени лакомници. Човекът, като умен лакомник, е подбирал и развивал доматите така, че да премахне горчивината им. Днешните домати в чинията ти не са такива.

Да, но... на островите Галапагос попаднали семена от домати. Вероятно са пренесени от птици (те умеят да разпространяват растения). Тези семена покълнали и доматите започнали да растат свободно в дивата природа. И тук се получило нещо интересно. На една част от островите доматите си растели както обикновено. В другата обаче те започнали да се връщат към стария си, предчовешки вид... тоест отново станали горчиви! На западните острови доматите произвеждали алкалоиди като тези в патладжана. Учените смятат, че това се дължи на по-бедната почва там - доматите трябвало повече да се борят за своето оцеляване!

Някои учени спорят с израза "обратна еволюция", но проучването се основава на анализ на молекулярните механизми - действително на микроскопично ниво тези домати са се върнали към по-ранен стадий. Значи ли това, че и други живи същества могат да еволюират "обратно"? Или това се отнася само за доматения Робинзон?
Предстои да разберем.

Въпросника към тази статия можеш да решиш онлайн на:
/book/6720-obratna-evolyutsiya-ili-za-domateniya-robinzon

Сканирай този QR-код и влез директно във въпросника ->

©"Вижте" е издание на Фондация Гутенберг 3.0. Всички права са запазени